

נעים על המוביל הארצי

אדר' נוף רוני יגר-שליטא ואב אדריכלות נוף

לאורכו ולשמירה על התשתית מתוך עניין וזיקה למקום. לשלושת מרכיבי התכנון המרכזיים נוסף רובד של שילוט והסברה העשוי לתמוך ולהעשיר כל אחד מהם והוא בעל חשיבות עליונה בהיבט של מתן ביטוי לתשתית המים הטמונה בקרקע, לסיפור הקמתה, לסיפור הובלת המים הארצי ולסיפורי מים מקומיים (מאגרי המים בעמק חפר, מפעל נחלי מנשה ועוד).

מערכת של נופש ויוממות מקומית כמו גם חיבור "החוצה" בקנ"מ ארצי. ומאידך, לשרת רוכבים מרחבי הארץ לצורך תנועה לאורך התוואי וגישה אל ישובים, מוקדי עניין, ומערכות נופש אחרות לאורכו.

נוף וסביבה - רצועת המוביל אינה מהווה ציר טבעי אך פרויקט זה מהווה מנוף לחיזוקה ולשיפור תפקודה כציר שכזה על ידי שיקום שטחים מופרים לאורכה, למטרות שמירת טבע ותמיכה במגוון הביולוגי. שיקום זה מצריך תהליך מתמשך של הוצאת מינים פולשים וגינון או שזרוע בצומח מקומי טבעי, תוך התאמה לחילופי בתי הגידול לאורך התוואי. בנוסף, על רקע קצב היעלמות בריכות חורף והפגיעה בהן באזור מישור החוף, ישנה הזדמנות להקים בריכות חורף חדשות לאורך רצועת המוביל, חלקן בסמוך לבריכות חורף קיימות, כך שיווצר רצף גיאוגרפי חיוני הזוכה להגנה סטטוטורית.

חברה וקהילה - הפיכתה של רצועת המוביל למרחב פעיל, מזמין ונגיש לאוכלוסיות המתגוררות בקרבתה כמו גם למבקרים מן החוץ, מהווה מפתח להצלחת הפרויקט. התכנון שם דגש על החיבורים מהרצועה ואלה ועל התאמה לצרכי המקום ומאפייניו. כך לדוגמה, במעבר בתוך ישוב, הפיתוח יהיה יותר אינטנסיבי ויאפשר פעילויות פנאי ונופש מגוונות בנוסף לתנועה ברגל ובאופניים. התנועה לאורך הרצועה עשויה לזמן חיבור בין אוכלוסיות שונות המתגוררות כיום בקרבה פיזית זו לזו אך בניתוק תפיסתי-תודעתי. רצועה מזמינה ומסבירת פנים תאפשר לרתום ישובים ומוסדות כגון בתי ספר, חוות חקלאיות, מרכזים אקדמיים וכי' לטיפוח התוואי וקידום יוזמות סביבתיות-קהילתיות

בימים אלו הושלמה הכנתה של תוכנית אב נופית-נופשית לרצועת המוביל הארצי מרמת מנשה עד ראש העין, באורך כולל של כ-60 ק"מ. ראשיתו של הרעיון בפרויקט הגמר של רוני יגר-שליטא במסלול לאדריכלות נוף בטכניון. מתוכנית זו יגזרו בהדרגה מקטעים לפיתוח מתוך שאיפה לייצר רצף משמעותי לרוכבי אופניים והולכי רגל, כחלק מהחזון הרואה ברצועת המוביל פארק תנועה לינארי בקנ"מ ארצי.

התוכנית מציעה עדכון של חזון הובלת המים והרחבתו למען הרוויית **הצמאון** לשטחים פתוחים לפנאי, נופש ושמירת טבע, כך שהרצועה תהווה **עורק של חיים** גם על פני הקרקע.

רצועת המוביל שבין רמת מנשה לראש העין חוצה את שטחן של 9 רשויות: 6 מועצות איזוריות ו-3 עיריות מהן שתיים ערביות (קלנסואה וטירה). שטחים רבים לאורכה נתפסים **כחצר אחורית** וסובלים ממפגעים חוזרים של פסולת והזנחה. תוכנית האב מציעה את ההזדמנויות הגלומות ברצועה אורכית זו, בהן חצייה במגוון של נופים, בתי גידול, לצד ובתחום יישובים שונים ואוכלוסיות שונות והצטלבות עם רוצי נחלים. על בסיס הזדמנויות אלו מוצע מתווה תכנוני שיאפשר להפוך את הרצועה **לחצר קידמית**.

בבסיס התוכנית שלושה מרכיבים מרכזיים המשלימים ותומכים זה בזה: נופש ויוממות, נוף וסביבה וחברה וקהילה.

נופש ויוממות - אורכיות הרצועה ורציפותה היחסית מאפשרות ליצור ציר תנועה ארצי ייחודי לרוכבי אופניים והולכי רגל לצורכי פנאי, נופש ויוממות. ציר זה עשוי לשרת מחד את תושבי היישובים השונים בקרבת הרצועה כחלק

נימוקי השופטים: פרויקט שהבשיל מפרויקט סטודנטיאלי לפרויקט אמיתי בזכות חזון יוצא דופן ונחישות להוביל אותו הלאה. פרויקט בעל חשיבות עצומה מבחינה ארצית ופוטנציאל לשיפור איכות חיים מקומית בישובים רבים. מאחלים לו הצלחה!

אדר' נוף רוני יגר שליטא ומשרד אב אדריכלות נוף: אדר' נוף ארנה בן ציוני ואדר' נוף בארי בן שלום. יזם: קק"ל.

